

PHẦN I - DI TRUYỀN VÀ BIẾN DỊ
CHƯƠNG I - CÁC THÍ NGHIỆM CỦA MENĐEN
BÀI 1: MENĐEN VÀ DI TRUYỀN HỌC

Môn học: Sinh học - lớp 9

Ngày soạn: 04/9/2023; Tiết (theo PPCT): 1

Thời gian thực hiện: 01 tiết

I- MỤC TIÊU: Qua bài này, HS cần đạt được:

1. Kiến thức

- Nêu được khái niệm về di truyền, biến dị và di truyền học.
- Trình bày được phương pháp phân tích các thế hệ lai của Mendel.
- Hiểu, ghi nhớ một số thuật ngữ và kí hiệu trong di truyền học.

2. Năng lực

2.1. Năng lực khoa học tự nhiên

- Nhận thức khoa học tự nhiên: Học sinh nêu được khái niệm về di truyền, biến dị và di truyền học; Trình bày được phương pháp phân tích các thế hệ lai của Mendel; Hiểu, ghi nhớ một số thuật ngữ và kí hiệu trong di truyền học.
- Tìm hiểu tự nhiên: Đọc và nêu được khái niệm về di truyền, biến dị và di truyền học; Trình bày được phương pháp phân tích các thế hệ lai của Mendel.
- Vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học: Hiểu, ghi nhớ một số thuật ngữ và kí hiệu trong di truyền học.

2.2. Năng lực chung

- Tự chủ và tự học: Chủ động, tích cực tìm hiểu mục đích, nhiệm vụ và ý nghĩa của di truyền học; Trình bày được phương pháp phân tích các thế hệ lai của Mendel.
- Giao tiếp và hợp tác: Hoạt động nhóm một cách hiệu quả theo đúng yêu cầu của GV trong phòng thực hành, đảm bảo các thành viên trong nhóm đều được tham gia và trình bày báo cáo.
- Giải quyết vấn đề và sáng tạo: Thảo luận với các thành viên trong nhóm nhằm giải quyết các vấn đề trong bài học để hoàn thành nhiệm vụ học tập.

3. Phẩm chất

- Ý thức cao trong tự giác, thói quen học tập bộ môn.
- Có niềm say mê, hứng thú với việc khám phá và học tập môn Sinh học.

4. Mục tiêu giáo dục học sinh khuyết tật và hoà nhập

Học sinh chỉ cần biết viết.

II- CHUẨN BỊ

- 1. Giáo viên:** - Tranh phóng to hình 1.2.
- Tranh ảnh hay chân dung Mendel.

2. Học sinh: Đọc trước bài mới.

III- PHƯƠNG PHÁP VÀ KỸ THUẬT DẠY HỌC, KIỂM TRA ĐÁNH GIÁ

1. PPDH: Trực quan; Vấn đáp – tìm tòi; Giải quyết vấn đề; Dạy học nhóm.

2. KTDH: Chia nhóm, đặt câu hỏi.

3. Kiểm tra – đánh giá: Dùng lời.

IV- HOẠT ĐỘNG DẠY VÀ HỌC

1. Hoạt động khởi động: (3ph)

GV giới thiệu cơ bản về chương trình sinh học lớp 9 -> vào bài mới.

2. Hoạt động hình thành kiến thức mới: (35ph)

***Hoạt động 1: Di truyền học.**

Mục tiêu: Nắm được khái niệm về di truyền, biến dị và di truyền học.

TG	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HOẠT ĐỘNG CỦA HS	NỘI DUNG
12 phút	<ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS đọc khái niệm di truyền và biến dị mục I SGK. ? Thế nào là di truyền và biến dị ? - GV giải thích rõ: biến dị và di truyền là 2 hiện tượng trái ngược nhau nhưng tiến hành song song và gắn liền với quá trình sinh sản. - GV cho HS làm bài tập ▽ SGK mục I. 	<ul style="list-style-type: none"> - Cá nhân HS đọc SGK. - 1 HS đọc to khái niệm biến dị và di truyền. - HS nghe, tiếp thu kiến thức. - Liên hệ bản thân và xác định xem mình giống và khác bố mẹ ở điểm nào: hình dạng tai, mắt, mũi, tóc, màu da... và trình bày trước lớp. - Dựa vào □ SGK mục I để trả lời. 	<p>I. Di truyền học</p> <ul style="list-style-type: none"> - Di truyền là hiện tượng truyền đạt lại các tính trạng của tổ tiên cho các thế hệ con cháu. - Biến dị là hiện tượng con sinh ra khác với bố mẹ và khác nhau ở nhiều chi tiết. - Di truyền học nghiên cứu về cơ sở vật chất, cơ chế, tính quy luật của hiện tượng di truyền và biến dị.

***Hoạt động 2: Mendel – người đặt nền móng cho di truyền học**

Mục tiêu: Nắm được tiểu sử Mendel và phương pháp nghiên cứu của ông trong nghiên cứu Di truyền.

TG	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HOẠT ĐỘNG CỦA HS	NỘI DUNG
13 phút	<ul style="list-style-type: none"> - GV cho HS đọc tiểu sử Mendel SGK. - Yêu cầu HS quan sát kĩ hình 1.2 và nêu nhận xét về đặc điểm của từng cặp tính trạng đem lai? - Yêu cầu HS nghiên cứu thông tin SGK và nêu phương pháp nghiên cứu của Mendel? - GV: Mendel có ưu điểm: chọn đối tượng thuần chủng, có vòng đời ngắn, lai 1-2 cặp tính trạng tương phản, thí nghiệm lặp đi lặp lại nhiều lần, dùng 	<ul style="list-style-type: none"> - 1 HS đọc to, cả lớp theo dõi. - HS quan sát và phân tích H 1.2, nêu được sự tương phản của từng cặp tính trạng. - Đọc kĩ thông tin SGK, trình bày được nội dung cơ bản của phương pháp phân tích các thế hệ lai. - 1 vài HS phát biểu, bổ sung. - HS lắng nghe GV giới thiệu. 	<p>II. Mendel - người đặt nền móng cho di truyền học</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mendel (1822-1884)- người đặt nền móng cho di truyền học. - Đối tượng nghiên cứu sự di truyền của Mendel là cây đậu Hà Lan. - Mendel dùng phương pháp phân tích thế hệ lai và toán thống kê để tìm ra các quy luật di truyền.

toán thống kê để xử lý kết quả. - GV giải thích vì sao ông chọn đậu Hà Lan làm đối tượng để nghiên cứu.	- HS suy nghĩ và trả lời.	
--	---------------------------	--

***Hoạt động 3: Một số thuật ngữ và kí hiệu của di truyền học.**

Mục tiêu: Nắm được một số thuật ngữ và ký hiệu của Di truyền học.

TG	HOẠT ĐỘNG CỦA GV	HOẠT ĐỘNG CỦA HS	NỘI DUNG
10 phút	- GV hướng dẫn HS nghiên cứu một số thuật ngữ. - Yêu cầu HS lấy thêm VD minh họa cho từng thuật ngữ. - Khái niệm giống thuần chủng: GV giới thiệu cách làm của Mendel để có giống thuần chủng về tính trạng nào đó. - GV giới thiệu một số kí hiệu. - GV nêu cách viết công thức lai: mẹ thường viết bên trái dấu x, bố thường viết bên phải. P: mẹ x bố.	- HS thu nhận thông tin, ghi nhớ kiến thức. - HS lấy VD cụ thể để minh họa. - HS ghi nhớ kiến thức, chuyển thông tin vào vở.	III. Một số thuật ngữ và kí hiệu của di truyền học 1. Một số thuật ngữ: - Tính trạng - Cặp tính trạng tương phản - Nhân tố di truyền - Giống (dòng) thuần chủng. 2. Một số kí hiệu P: Cặp bố mẹ xuất phát X: Kí hiệu phép lai G: Giao tử: ♂ : Đực; ♀: Cái F: Thế hệ con (F ₁ ; F ₂ con F ₁).

3. Hoạt động luyện tập: (3 ph)

- GV cho HS đọc kết luận SGK.

- Yêu cầu HS trả lời:

? Trình bày đối tượng, nội dung và ý nghĩa của di truyền học?

? Trình bày phương pháp nghiên cứu của Mendel?

4. Hoạt động vận dụng: (2ph)

? Việc sử dụng cây đậu Hà lan làm đối tượng nghiên cứu di truyền có ưu điểm gì?

5. Hoạt động tìm tòi - mở rộng: (2 ph)

? Vì sao nói phương pháp nghiên cứu của Mendel là phương pháp nghiên cứu độc đáo?

* Dặn dò:

- Học bài và trả lời câu hỏi SGK (bỏ câu hỏi 4/trang 7 SGK).

- Kẻ bảng 2 vào vở bài tập.

- Tìm hiểu sự tự thụ phấn nhân tạo trên hoa đậu Hà Lan.

V-RÚT KINH NGHIỆM:

Phê duyệt của nhà trường

Giáo viên giảng dạy

Lê Thị Mận